

Helande

T R O N S H E M L I G H E T

vägledning i den kristna trons grunder

Helande

Bibelcitaten är hämtade från *Bibel 2000*
Copyright Svenska Bibelsällskapet

© Författarna, Pingst och Bokförlaget Libris
OMSLAG OCH FORMGIVNING Maria Mannberg
OMSLAGSBILD Fredrik Karlsson
TRYCK Svenska Tryckcentralen, Avesta 2005
ISBN 91-7195-760-X

Förord

VÅR KRISTNA TRO är en gnistrande juvel med oändliga facetter. Den som funnit pärlan kan inte undgå att förvandlas i dess sken. Det oskapade ljus som strömmar från den är Jesus Kristus. Genom honom är vi inbjudna att dela Guds vänskap, i honom avslöjas vårt livs hemlighet.

Tron består inte av en samling idéer om Gud, men föds i våra hjärtan i mötet med den Uppståndne Herren. Den växer och djupnar genom efterföljelse och erfarenhet. Tron är

en vandring vars mål ”inget öga sett” (Första Korinthierbrevet 2:9): det Gud berett åt dem som älskar honom överträffar allt vad själen kan föreställa sig.

Men i en brusten värld riskerar tron att fördunklas av synden. Därför kan vi inte bara lita till vad vi själva upplevt. För att vi ska växa upp till Guds likhet måste tron vara rotad i sanningen. Vi behöver vägledning för att inte förväxla skenet från trons dyrbara pärla med neonlysen från allsköns andlighet.

”Vad säger Bibeln?” löd den stående frågan bland den första generationen av pingstvännen. De bars av övertygelsen att Bibeln var Guds ord och att Anden kunde ge större ljus över Ordet. I Skriften urskiljde de frälsningens väg. I dess ord fann de den kunskap och vishet genom vilken församlingen kan nå ”en mognad som svarar mot Kristi fullhet” (Efesierbrevet 4:13).

”Vad säger Bibeln?” är den självklara ledfrågan för denna skriftserie. I Bibeln öppnar sig trons hemlighet. Där finner vi näring för vår inre människa, daglig utmaning till ett liv i lärjungaskap. Skriftserien *Trons hemlighet* är ett försök att i ett antal grundläggande ämnen sammanfatta pingstvännernas tro, den tro vi har gemensam med kristna i alla tider som bekänt sig till apostlarnas och urkyrkans kristendom.

Bakom skriftserien står det Teologiska nätverket i Pingst. Undervisningen i de olika skrifterna har formats i en gemensam process av samtal, bön och arbete. Några personer har haft det skrivande ansvaret i varje ämne, men hela nätverket har deltagit i det arbete som lett fram till varje enskild skrift.

Vår bön och förhoppning är att skrifterna om vår tros hemlighet ska stimulera till samtal och fördjupat bibelstudium för att vi

tillsammans, med Skriftens egna ord, ”skall bygga vårt liv på vår allra heligaste tro” (Judas brev vers 20).

*Dan Salomonsson, ledare för nätverket
Ann-Charlotte Westling • Annika Björk • Beryl
Lindeman • Björne Erixon • Carl-Olof Nilsson •
David Sundström • Göran Lennartsson • Jan-Åke
Alvarsson • Kent Cramnell • Lena Tellebo • Marcus
Sönnerbrandt • Marianne Andréas • Martin Boström •
Olof Djurfeldt • Peter Halldorf • Roine Swensson •
Roland Eckerby • Sam Wohlin • Staffan Swahn •
Stefan Green • Sune Elofson • Sören Perder •
Ulf Sundkvist • Ulrik Josefsson • Uno Solinger*

Helande i Jesu namn

VARFÖR DRABBAR SJUKDOM?

När Gud hade fullbordat sin skapelse betraktade han den och fällde sitt omdöme: ”allt som han gjort var mycket gott”.¹ Skapelsen var hel, där fanns ingen splittring. Den var fullkomlig, där fanns ingen skada. Den var god, ondskan hade ännu inte fått fäste i skapelsen och döden hade inte gjort intrång i mänskligheten.

När människan medvetet handlade i strid med Guds vilja och åt av trädet som gav

”kunskap om gott och ont”² drabbades hela skapelsen av skadan. Helheten bröts och splittringen var ett faktum.³ Marken blev förbannad, de destruktiva krafterna fick utrymme och människan drevs bort från Guds ansikte och från Livets träd. Ondska, förgängelse, smärta, lidande och död blev en del av det skapades villkor. Enligt Bibeln är detta bakgrunden till att sjukdom tillhör de mänskliga livsvillkoren. Sjukdom och lidande är inte en del av Guds ursprungliga skapelse utan en följd av syndafallets skada.

När Gamla testamentet fortsätter att beskriva det mänskliga livet efter syndafallet drabbar sjukdom både rättfärdig och orättfärdig, den som tillhör gudsfolket likaväl som hedningen. Vid några tillfällen beskrivs sjukdom som en straffdom för olydnad och omvänt följer välsignelse i form av helande när gudsfolket lyssnar till och följer Her-

rens röst.⁴ Men grundperspektivet är att sjukdom tillhör de mänskliga livsvillkoren efter fallet. Till den profetiska tjänsten hör gåvan att genom Guds kraft bota sjukdom. Särskilt genom profeterna Elia och Elisha skedde dramatiska helanden.⁵

Ett tecken på Guds rike

Det är mot den bakgrunden vi ska förstå helandeundren i Nya testamentet. Självklart botar Jesus sjuka därför att hans hjärta rörs av medlidande med dem. Men undren i evangelierna är dessutom ett tecken på att något nytt håller på att ske. När Jesus efter sitt dop och efter att Anden sänkt sig över honom som en duva,⁶ börjar sin offentliga tjänst gör han det genom att förkunna Guds rike och bota alla slags sjukdomar.⁷ När Jesus botat en demonbesatt som var blind och

stum blir han ifrågasatt. Fariséerna påstår att det är med hjälp av demonernas furste, Beelsebul, som Jesus botar mannen. Jesus menar att deras resonemang är ohållbart eftersom det skulle tyda på ett splittrat rike. Men, säger Jesus, ”om det är med Guds ande jag driver ut demonerna, då har Guds rike nått er.”⁸

En stark man kan inte plundras utan att man först har bundit honom, resonerar Jesus. Tankegången är tydlig. Jesu förmåga att befria en sjuk och demonbesatt man visar att det ondas dominans i världen är bruten, helandet är ett tecken på Guds rike. Begreppet ”rike” är i Nya testamentet inte enbart ett ord för område. Det beskriver snarare ett välde, ett inflytande, en makt. När Jesus i bönen *Vår fader* lär oss att be ”låt ditt rike komma, låt din vilja ske”⁹ är dessa båda satser parallella. Det är två böner med

samma innebörd. Jesu helandeunder pekar bortom sig själva. De visar att ”den starke” är bunden, att Guds välde har brutit igenom i den fallna skapelsen. De är tecken på Guds rike.

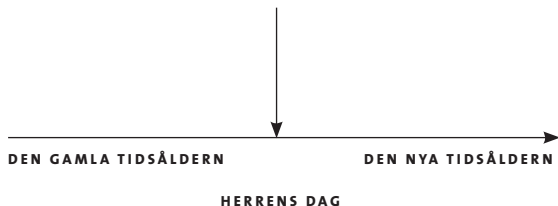
Bland många judar på Jesu tid fanns en förväntan på Gudsrikets ankomst. För dem var Guds rike, eller himmelriket, något framtida. De väntade på Herrens dag, när Gud skulle upprätta sitt välde på jorden. Jesus delar denna förväntan. Han lär sina efterföljare att be ”låt ditt rike komma”. När han den sista kvällen lyfter bägaren bland sina lärjungar gör han det med orden ”från denna stund skall jag inte dricka av det som vinstocken ger förrän Guds rike har kommit.”¹⁰ Jesus ser också fram mot Guds rikes ankomst.

Men det nya är Jesu oerhörda påstående att med honom är ”Guds rike nära,”¹¹ det är

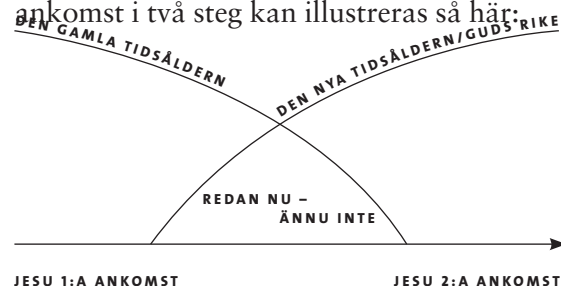
”inom er”¹² eller ”mitt ibland er”¹³. När Jesus i Nasarets synagoga läst den profetiska förutsägelsen om den messianska tiden utlägger han texten genom att påstå: ”Idag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som hör mig.”¹⁴ Jesu djarva anspråk bekräftas av de under och tecken som följer honom.¹⁵

Redan nu och ännu inte

Jesus kan alltså påstå att Guds rike har kommit och samtidigt tala om riket som något som skall komma. Den förståelse av framtiden som många hade på Jesu tid kan illustreras på följande sätt:

Nya testamentets beskrivning av Guds rikes ankomst i två steg kan illustreras så här:

Hebreerbrevets författare är medveten om detta förhållande.¹⁶ Han ser att Jesus är uppfyllelsen av profetian i den åttonde psalmen. Allt, utan undantag, skulle läggas under Jesu fötter. Men, tillägger Hebreerbrevet: ”Ännu ser vi inte att allt har lagts under honom.”

Vi kan använda olika begrepp för att beskriva den tid vi lever i. Guds löfte om riket har *fullbordats* i Jesus, men vi väntar ännu

på *fulländningen*. Vi lever i en ”mixad zon”, *redan nu och ännu inte*. En bild från Andra världskriget kan illustrera. År 1942 tillfogades det tredje riket några avgörande nederlag, nämligen i slagen vid Stalingrad, Midway och el-Alamein. Detta betecknas av många historiker som krigets vändpunkt. Det betydde inte att kriget var slut, men att utgången nu bara kunde bli en enda. Ändå fortsatte striderna och människor stupade på slagfältet. Först 1945 kom det slutliga slaget, efter vilket de allierades motståndare villkorslöst kapitulerade och lade ner sina vapen.

Vi lever mellan det avgörande och det slutliga slaget. Jesus har vunnit en avgörande seger genom sitt liv, sin död och sin uppståndelse. Ännu har dock inte fienden kapitulerat, och vi kan fortfarande uppleva kampens vånda. Men utgången är viss! Det slutliga avgörandet kommer när Jesus åter-

vänder och upprättar sitt rike i fulländning.

Den nytestamentliga undervisningen om Guds rike kan ge oss hjälp att tolka livets och lidandets villkor och samtidigt upptäcka helandets möjligheter. Så länge vi lever i spänningen mellan ”redan nu och ännu inte” kan vi inte förvänta oss en fullkomlig befrielse från sjukdom. Lidande av olika slag hör ännu till det mänskliga livets villkor. Först i himmelrikets fulländning har lidandet helt upphört. Då ersätts det förgängliga av det oförgängliga.¹⁷ Då ska Gud själv ”torka alla tårar från deras ögon. Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var är borta.”¹⁸

Men redan här i tiden, som en försmak och ett tecken, bryter Gudsriket igenom med helandeunder. Jesus sände sina lärjungar att predika Guds rike och bota de sjuka. När

han efter sin uppståndelse sänder dem ut i världen för att göra alla folk till lärjungar är uppmaningen att gå ut och ”förkunna evangeliet för hela skapelsen ... Dessa tecken skall följa dem som tror: i mitt namn skall de driva ut demoner ... och de skall lägga sina händer på sjuka och göra dem friska.”¹⁹

Därför kan vi frimodigt praktisera förbön för sjuka. Varje gång Gud i sin nåd räcker ut sin hand och helar från sjukdom är det ett tecken på Guds rikes närvaro mitt i världen.

Helandet i Apostlagärningarna

Den skildring av den första kristna församlingens liv som Lukas ger i Apostlagärningarna bekräftar Jesu löfte. Efter att lärjungarna på pingstdagen blivit uppfyllda av den helige Ande sker helandeunder gång på gång genom apostlarna. Redan i det tredje kapitlet

sker ett uppmärksammat under när en lam man reser sig från sin tiggarp plats vid Sköna porten. Petrus och Johannes hade kanske sett honom sitta där tidigare, men nu ser de på honom och erbjuder något annat än en allmosa: ”I nasaréén Jesu Kristi namn: stig upp och gå!” Reaktionen blir stor, mannen går omkring, hoppar och prisar Gud. Och styresmännen i Jerusalem måste erkänna att ett märkligt tecken har skett.²⁰

Genom hela Apostlagärningarna återkommer berättelserna om tecken och under. Lukas säger att ”genom apostlarna skedde många tecken och under bland folket.”²¹ Stefanos och Filippus, två av de män som utsågs att ansvara för matutdelningen, utför under.²² Ananias, en annars obemärkt lärjunge, sänds till den bedjande Saul, och genom hans bön får Saul sin syn tillbaka.²³ Petrus botar en lam man i Lydda och upp-

väcker i Joppe den avlidna kvinnan Tabita.²⁴

I Paulus verksamhet har den argumenterande förkunnelsen stor plats. Men också runt honom bekräftas förkunnelsen gång på gång genom märkliga helanden.²⁵ I Efesos tog man kläder som varit i beröring med Paulus och fick se sjuka bli friska när tyget lades på dem.²⁶ Undren väcker uppmärksamhet och tro på nya platser, men också motstånd. Jesu löfte om att tecken och under ska följa förkunnelsen av evangeliet uppfylls i den första kristna församlingens liv. För den troende är dessa berättelser en uppmuntran att tro på och förvänta att helande från sjukdom än idag är en naturlig del av ett kristet liv.

Helandets karisma

Paulus ger i sin undervisning om Andens gåvor en förklaring till helandeundren. I hans

uppräknning av olika nådegåvor i Första Korinthierbrevet 12 finns bland annat ”gåvan att bota”. I motsats till i nyandliga sammanhang är det bibliska helandet ingen magisk förmåga som utövaren äger, utan det är tydligt knutet till den helige Ande. ”En får tron genom Anden, en annan genom samme Ande gåvan att bota ...”²⁷

De begrepp Paulus använder för att beskriva Anden ger oss en bättre förståelse. I Efesierbrevet 1:13–14 sägs att de troende har fått den utlovade helige Ande. Denna Ande beskrivs som ett *sigill*. Sigillet var det märke på exempelvis en slav som visade vem som var dennes ägare. Anden är för oss på samma sätt ett ”märke” som visar vår tillhörighet hos Gud. Vi disponerar inte Anden och dess gåvor efter eget gottfinnande, men Gud äger oss och verkar i oss genom sin Ande.

Anden beskrivs också som ”*en borg*”

för vårt arv". Det ord som i Nya testamentet översätts med "borgen"²⁸ betecknade i antiken den första avbetalningen, som garanterade att den fulla betalningen skulle komma. I modern grekiska betyder samma ord "förlovningsring", tecknet på det kommande äktenskapet. En annan bild använder Paulus i Romarbrevet 8:23. Här kallas Anden "en första gåva". Samma ord används för den första delen av skörden, som offrades till Gud som ett tackoffer. Genom denna första avkastning fick den som skördade ett smakprov på det som skulle komma.

Här knyts vår syn på Andens gåvor samman med Gudsrikestanken. I Guds rike kommer helandet att vara ett fullbordat faktum. Inget lidande, ingen sjukdom skall finnas mer. Men den helige Ande har redan här i tiden getts till Guds barn, som en försmak och en garanti. Därför kan vi redan här och nu få

smaka på den kommande tidens välsignelse när Andens gåvor är i funktion. Det är detta som sker när en människa blir helad från sjukdom eller trasighet genom gåvan att bota.

Kroppens helighet

En bibliskt förankrad syn på kroppen är fri från både förakt och dyrkan. I Bibeln finns varken rädsla för eller avståndstagande från kroppen eller materien. Den kristna trosbekännelsen är tvärtom sammanflätad med det kroppsliga. Gud, den evige och outgrundlige, är Skaparen av all materia. Han är den som har danat människan av markens stoft och blåst in sin livsande i henne. Han har gjort henne till en människa av kött och blod och lagt ner sexualitet och fortplantningsförmåga i henne. Guds fullständiga bejakelse av det kroppsliga är inkarnationen, att Ordet blir kött. Guds

son blir en människa mitt ibland oss.²⁹ När Gud ska försona världen med sig själv sker det genom att Jesus offerar sin *kropp* på Golgota.³⁰ Det kristna framtidshoppet är inte själens odödlighet utan *kroppens* uppståndelse.³¹

Bibeln talar om människan som kropp och själ, eller som ande, kropp och själ.³² Men betoningen ligger på människan som en helhet.³³ Människan bor inte i en kropp, hon *är* en kropp. Samtidigt är hon mer än en kropp.³⁴ Därför är det naturligt för Jesus att bota människor som lider av kroppsliga sjukdomar. Kvinnan vars kropp inte kunnat hejda blödningar på tolv år blir helad när hon rör vid Jesu kläder.³⁵ Mannen vars hand är förtvinad blir frisk när han på Jesu ord räcker ut den.³⁶ Att Jesus eller den sjuke då bryter mot sabbatsregler eller renhetsbud är av underordnad betydelse. En människa vars kropp är plågad är en lidande person,

en som Jesus förbarmar sig över och helar.

En av de bibliska författare som tar spjärn mot kroppsföraktet och gör upp med tendensen att separera kroppen från personligheten är Paulus. ”Vet ni inte att era kroppar är Kristi lemmar ... Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den helige Ande, som ni har inom er och som ni har fått från Gud.”³⁷ Tydligare kan det inte sägas. Kroppen är inte något orent eller föraktat. Den kropp som visserligen kan användas som ett redskap för synden kan också bli ett tempel för den helige Ande. I Paulus samtid fanns det många som menade att det som skedde med kroppen var betydelselöst, endast själen var viktig. Därmed försvarade man ett liv i utsvävningar. Men Paulus går tvärs emot sådant tänkande. Han heligförklarar kroppen. Det som sker med kroppen sker med människan. För den pånyttfödde är kroppen helgad. Den är den

helige Andes boning, den är Kristi lemmar.

Kroppens förgänglighet

Den mänskliga kroppen är alltså helig plats, ett område som inte skall kränkas utan vördas. Kroppen är ett tempel. Men som allt skapat är den underställd tidens tand. Kroppen är temporär. Detta uttrycker Paulus genom att tala om kroppen som ett tält, en tillfällig boplatz. ”Vi vet att då det tält som är vår jordiska boning rivs ner har Gud en byggnad åt oss i himlen, en evig boning som inte är gjord av människohand.”³⁸

Kroppen är underställd förgängelsen. Paulus talar om ett avklädande. Ingen människa undgår åldrande³⁹, kroppslig svaghet och död. Därför är också det mest dramatiska helande tillfälligt. Men också i sin svaghet är människan en Guds ikon, en Skaparens avbild. Hon är mer än sin kropp, och den jor-

diska kroppen är inte det sista ordet om människan. Paulus talar i samma vers om avklädning och påklädning.⁴⁰ I ett annat sammanhang använder han bilden av sådd och skörd.⁴¹ Framtidshoppet är kroppens uppståndelse. Det finns en kontinuitet mellan den jordiska kroppen och den eviga, som det finns mellan fröet som myllas ner i jorden och den växt som gror och växer upp. Men det finns också en skillnad: det förgängliga ersätts av oförgänglighet, det svaga av kraft. Det temporära tältet ska bytas mot en evig boning.

En sådan syn på kroppen bröt radikalt med den grekiska uppfattningen i Paulus samtid. Men den bryter lika skarpt med vår egen tids syn, där en ohöjd kroppsdyrkan blandas med förakt för den kropp som inte längre är fullkomlig. Lika mycket nu som då lever myten att kroppens integritet kan

skövlas utan att det påverkar personligheten. I stället för att anpassa vår kroppsbild efter omvärldens får vi ta till oss den bibliska undervisningen om kroppen som ett tempel, en helig plats, men också som ett tält som ska rivras ner och ersättas av en evig boning.

När helandet dröjer

För den troende människan är det naturligt att be om helande när man blir sjuk eller drabbas av skador i samband med olyckor. Även många människor som vanligtvis inte bekänner sig som troende eller har för vana att be uttrycker ofta sin förtvivlan, sin önskan och sitt hopp i bön till den Gud de inte känner. När kroppen drabbas av lidande och sjukdom är vi så ytterst hjälplösa och små. Och bönerna stiger mot himmelen.

Det finns en god grund i Bibeln för detta

förhållningssätt. Evangelierna är, som vi sett, fyllda med berättelser om fysiska helandunder som Jesus utför som svar på människors rop om hjälp. Jesus begränsar inte denna läkande kraft till sig själv, utan ger sina lärjungar samma uppdrag att bota de sjuka, och lovar att ”ännu större” tecken ska ske genom den som tror.⁴²

Ändå är vår erfarenhet att många som får förbön inte blir mirakulöst helade på det sätt vi ber om. Alla kristna som tror på Herrens ord och praktiserar förbön för sjuka delar denna erfarenhet. Det är viktigt att vi är ärliga i vittnesbördet om dessa svåra erfarenheter. Sjukdomar och funktionshinder kvarstår. Det är ofrånkomligt, så länge vi lever under den tidigare beskrivna situationen: ”redan nu – ännu inte”. Vi har redan allt i Kristus. Himlen har landat på jorden och allt är möjligt, även fysiska helandun-

der. Men samtidigt har vi det ännu inte. Vi lever ännu under syndens förbannelse och förgängelsens krafter. Dit hör åldrande, sjukdomar och död.

Denna hållning framgår klart i Nya testamentet. Jesus gav sina efterföljare makt över sjukdomar och demoner samt förmågan att dricka dödande gift utan att ta skada, men han uppmanade dem också att fly vid förföljelse. Framför allt varnar han för att koppla mirakel och helande till frågan om frälsning och evig salighet. Av nåd är vi frälsta. Det löftet håller oavsett vad som i andra avseenden sker med våra kroppar och livsförhållanden. Enligt Jesus kommer det också att finnas människor som gjort stora under i hans namn som ändå hamnar utanför porten till den bröllopsfest som Guds eviga rike liknas vid.

Just den apostel som utför märkliga he-

landemirakel i Herrens kraft blir själv prövad av sjukdom och ger sina medarbetare praktiska råd i hur man bevarar hälsan.⁴³ Paulus, som blev mirakulöst befriad ur fängelset i Filippi, sitter senare fängslad i Rom i flera år utan någon befrielse. Tvärtom miste han troligen livet där. I sitt andra brev till Timotheos klagar han över den ensamhet han får uppleva, över att många tidigare medarbetare vänt honom ryggen. Själv ser han dock fängelsetiden som en möjlighet att sprida evangeliet. ”Alla” i pretoriet fick höra vittnesbördet om Jesus.⁴⁴ Så som undret med de uppslagna fängelseportarna i Filippi ledde till att Guds ord fick framgång, så blev apostelns fångenskap och lidande i Rom en möjlighet för Gud att verka.

Här kan vi finna vägledning till ett sunt förhållningssätt när helandet dröjer. Vi fastnar inte i tanken att ”om Gud gör detta mi-

rakel, då kommer människor att börja tro”, utan tar emot varje livssituation som en möjlighet för Gud att handla. Paulus berättar om hur han själv kom att predika för galaterna just på grund av en kroppslig svaghet han drabbades av. Detta fick inte galaterna att förakta honom, utan tvärtom ledde det till att de med glädje tog emot Guds ord.⁴⁵ Andra gånger fick Paulus uppleva Guds ledning genom visioner och drömmar, men det ställs inte i motsättning till den ”ledning” han upplevde genom sin kroppsliga svaghet.

Allra längst går Paulus i Andra Korintherbrevet 12, där han vittnar om hur hett han eftertraktat ett bönesvar som Gud aldrig gav honom. Men Herren svarar honom: ”Min nåd är allt du behöver.”⁴⁶ Nöj dig med den situation som råder och se mina möjligheter i den, blir slutsatsen av Guds svar. När Paulus kommenterar denna erfarenhet

menar han att svagheten är nödvändig. Det är först i vår mänskliga svaghet som det blir tydligt att kraften kommer från Gud och inte från oss själva. ”När jag är svag, då är jag stark”, sammanfattar han.⁴⁷

Vår styrka kan bli vår svaghet. För den starke kan det ligga nära till hands att förakta den svage. Den som är frisk har svårt att förstå den som är sjuk. Våra attityder blir lätt nedlåtande. Medkänslan och delaktigheten når inte längre än till bön och förkunnelse. Men vi är kallade att dela lidandet i denna världen, så som Jesus gjorde. Jesus fick lära lydnad genom sitt lidande.⁴⁸ Det gäller även oss.

På samma gång uppmanas vi att söka Herrens hjälp i livets alla förhållanden och be för varandra när vi drabbas av sjukdom. Vi har en överstepräst som själv har lidit och därför kan ha medlidande med oss. Så uppmuntras

vi att dela våra känslor med varandra, gråta med de gråtande och uppriktigt komma inför Gud med vår smärta och tillsammans be om helande. Men om helandet dröjer överlåter vi oss åt Gud i den situation som råder.

Gud är suverän! Genom allt som möter i livet, gott som ont, betjänar han oss för att vi ska växa till större likhet med honom.

Inre helande

De sår som har svårast att läka är ofta de vi har på insidan, i känslolivet. Kränkningar vi utsatts för, övergrepp och mobbning, sätter djupa spår i våra liv. Att osynliggöras i ett samhälle eller en gemenskap, att bli negligerad och nedtystad, river ner självförtroendet. Ibland kan vi vara medvetna om dessa skador, men lika ofta handlar det om sår vi inte själva tänker på. De drabbar framför

allt omgivningen.

Vilket funktionshinder är svårast: att vara lam i benen så man inte kan gå, eller att vara så ogin och snål att man inte kan ge generöst eller ens dela en annan människas glädje? Vem är mest handikappad? Många av de hårdhjärtade fariséer Jesus konfronterades med såg ned på de sjuka. Men hos vilka fanns de allvarligaste skadorna?

När vi talar om helande behöver vi ha denna helhetsbild. De under och mirakler evangelierna berättar om ingick i ett större helandeverk som Jesus var engagerad i. För-låtelsen från synden var viktigare än kroppens hälsa. Jesus ger en bister diagnos av den hårdhjärtade, och ger nytt livsmod åt den utstötta och ensamma. Det var själva nerven i hans helandeverksamhet.

När fokus enbart hamnar på det fysiska helandet är det lätt att vi tappar det över-

gripande perspektivet. I sämsta fall kan förbönen för den sjuke eller funktionshindrade kränka, förnedra och skada i stället för att ge hjälp. Det är viktigt att be om Jesu sinne- lag när vi närmar oss varandra, i synnerhet när vi närmar oss den som i något avseende är sjuk, svag eller nedtryckt. Ingen kirurg i världen har rätt att med sin kniv sprätta i andra människors kroppar bara för att visa vilken skicklig kirurg han är. Ingen förkunnare eller betjänande kristen har rätt att klampa in i sköra medmänniskors innersta för att visa vilken stor tro han har. Skadan kan bli större än nyttan.

Bara som ett led i ett större helandetänkande finner det fysiska helandet sin plats och bär den frukt Gud avsett. Det blir då både en kärlekshälsning från himmelens Gud och en påminnelse om den stora dag då helandet kommer att vara fullkomligt.

Vems är skulden?

Den fråga lärjungarna ställer i Johannesevan- geliets nionde kapitel ekar ännu. En blind- född man blev botad av Jesus, och lärjungar- na ville veta om det var mannen själv eller hans föräldrar som syndat eftersom han drabbats av blindhet.

Att hans funktionshinder betraktades som resultat av synd märks i fariséernas över- lägsna svar till honom: ”Du är helt och hållet född i synd.”

I flera världsreligioner betonas rättvisan i allt som sker. Inte minst gäller det hinduernas lära om karma, den obevekliga lag som avgör människans ställning i ett kommande liv och som ser hennes nuvarande livssituation som en följd av hur hon levit i tidigare liv.

Jesus avslöjar ingen skuld hos någondera

parten. Guds gärningar skulle uppenbaras på mannen. Det skulle ske genom ett helande av hans ögon, och även genom en inre förvandling till tro på Jesus.

Trots att Jesus tar avstånd från sättet att skuldbelägga den sjuke återkommer frågan ständigt. ”Vad har jag gjort för att drabbas av detta?” För många är det mer än en retorisk fråga. Men Bibeln förlägger inte sjukdomens orsak hos den enskilda människan, utan ser den som en följd av syndafallet. Synd och död kom med den förste Adam, som ställs i relation till den andre Adam, han som kom med nåd och förbarmande.

Livslängder, sjukdomar och tillgångar fördelas orättvist på jorden med våra mått mätt. Bibeln ger inga uttömmande förklaringar till detta. Allra minst antyder den att det skulle finnas ett samband mellan det lidande som drabbar oss och vår personliga

skuld. Däremot uppmanar Skriften till hängiven kamp för att jämna ut alla orättvisor så långt vi förmår och ge ett värdigt liv åt den funktionshindrade och hjälplöse.

Givetvis har varje människa ett ansvar för livet och kroppen. Den som medvetet misshandlar sin kropp, kanske genom olika slag av missbruk eller frosseri, kan i viss mening själv orsaka följsjukdomar och en för tidig död. Vi har ansvar att söka läkares hjälp vid sjukdom, likaväl som att söka Guds helande kraft. I evangelierna berättas om en kvinna som kom till Jesus efter att hon lagt ut allt hon ägde på läkarvård utan att bli hjälpt. I de apokryfiska skrifterna, som var mycket lästa och älskade bland judarna på Jesu tid, ges konkreta uppmaningar att betrakta läkaren med respekt. Hans förmåga att bota är också en Guds gåva. ”Herren har låtit jorden alstra läkemedel, och en klok man

förkastar dem inte.”⁴⁹ Denna positiva syn på läkarens roll, trots de ofta begränsade medicinska kunskaperna och framgångarna, var självklar på Nya testamentets tid. Användandet av salvor och smörjandet med olja, både vid sårbildning och i förebyggande syfte, var vanligt förekommande. Det finns ingen motsättning mellan att söka Guds hjälp och att anlita läkarhjälp.

Hinder för vår bön

Vid några tillfällen i Nya testamentet talas det om faktorer som hindrar vår bön och berövar oss den kraft från Gud som vi söker. Det är främst oenighet, till och med osämja mellan makar, liksom gruppbildningar, som i församlingen i Korinth. Konflikter och splittringar stör den helige Ande och anges av Paulus som ett skäl till att den helande

kraften inte verkade som den borde.

Även Jakob talar i sitt brev om en församling som i sitt böneliv var mer driven av egoistiska behov än av uppriktig kärlek till nästan och en vilja att odmjukt tjäna Gud. Ärlighet och självprövning hör till en kristen livshållning. Däremot är det ofruktbart att fastna i ständig självkritik. Önskan att vara helgjuten och överlåten kan leda till att vi lägger orimliga krav på oss själva. Alla våra böner blir inte besvarade bara för att vi är ”rena” och helgade. Vi har inte inblick i Guds hemligheter, i varför bönesvaret dröjer, men vi kan alltid erfara hur Gud betjänar oss medan vi väntar på vårt hoppes fullbordan.

Kanske är den svåraste självfördömseln upplevelsen av ”bristande tro”. Den kan ligga nära till hands just för att Bibeln så ofta framhåller sambandet mellan tron och Guds

undergörande kraft. Men vi predikar inte ”trons kraft” utan ”Guds kraft”. Att tänka positivt och tro på något, vad det än handlar om, är ofta en livsbejakande kraft i sig som kan påverka hälsa och välbefinnande. Men Bibelns löfte om helande är beroende av Guds kraft.

Det är Gud som helar, den Gud som ensam frambringade hela universums myller av liv utan någon som kunde tro på honom. Han är suverän. När Jesus talar om tro använder han bilden av senapsfröet, det minsta av alla frön, ur vilket kommer den största av växter. Om du bara har så litet tro som ett senapsfrö, säger Jesus, räcker det för Gud. För makten och kraften kommer från honom! Det avgörande är att du kommer till den levande Guden med din lilla – eller stora – tro.

Döm inte ut din ”svaga” tro när helandet

dröjer. Klaga inte heller på att förebedjaren har för litet tro. Visa tålmod, säger Jakob. Se de möjligheter du redan har, uppmanar Paulus. Väx i din tro genom både medgång och motgång. Så kan vi sammanfatta Nya testamentets undervisning i detta ämne.

Bota de sjuka!

Ända sedan pingstdagen har församlingen fortsatt Jesu helandegärning på jorden. I Apostlagärningarnas första vers skriver Lukas: ”I min första bok, ärade Theofilos, skrev jag om allt som Jesus gjorde och lärde.” När Lukas skildrar församlingens historia i Apostlagärningarna är det berättelsen om vad Jesus fortsätter att göra. Den profetiska aktivitet som kännetecknade Jesu tjänst, med mirakler, helanden och tilltal från Gud, får sin fortsättning i kyrkan genom Andens

uppfyllelse. Och det är inte bara Apostlagärningarna som talar om mirakler i Jesu namn. Många skrifter från kyrkans tvåtusenåriga historia berättar om liknande under. Kyrkan har genom alla tider, och på olika sätt, förvaltat uppdraget att bota de sjuka.

Lärare och församlingsledare i den unga kyrkan, som Irenaeus och Origenes, förutsatte Guds helande kraft och ägnar frågan stort utrymme i sina skrifter. Irenaeus, som var biskop i Lyon under det andra århundradet, skriver:

De som i sanning är hans (Jesu) lärjungar tar emot nåd från honom och utför mirakler i hans namn så att de verkar för andras välgång i enlighet med de gåvor var och en har tagit emot från honom. Några driver verkligen ut demoner så att de som då har blivit

renade från onda andar både tror på Kristus och förenar sig med kyrkan ... andra helar sjuka genom att lägga sina händer på dem och de blir friska. Och därtill, som jag har sagt, har döda till och med blivit uppväckta och sedan varit ibland oss under många år. Så vad skall jag mer säga? Det är inte möjligt att nämna den mängd av gåvor som kyrkan har tagit emot i Jesu Kristi namn.”

Tron på Guds helande kraft har levt mer eller mindre stark under hela kyrkans historia. Augustinus, en av kyrkohistoriens viktigaste teologer, förväntar helande, liksom senare kyrkoledare, mystiker, reformatorer och väckelsepredikanter har gjort. Det är svårt att hitta väckelseskeden som inte har präglats av en genuin tro på Guds möjligheter att

hela den sjuke och av att förbön för sjuka har praktiserats.

Summan av lärdomarna från Bibeln och erfarenheterna från kyrkans historia är att det är naturligt för den troende att be för sjuka och bota dem i Jesu namn. Bibeln öppnar denna möjlighet för alla kristna. Jesus sade: ”Dessa tecken skall följa dem som tror: i mitt namn ska de driva ut demoner ... och de ska lägga sina händer på sjuka och göra dem friska”.⁵⁰ Jesu sista ord till lärjungarna före himmelfärden blir inte en uppmaning bara till apostlarna utan till de troende genom alla tider. Alla kan be för sjuka.

Handpåläggning är vanlig i Bibeln i samband med bön om helande i Jesu namn. I några bibelsammanhang talas det även om att smörja den sjuke med olja. Oljan användes under Nya testamentets tid inte bara för religiösa ändamål utan även som salva

och läkemedel. När Jakob skriver om att smörja den sjuke med olja skulle detta möjligen kunna tolkas som att vi ska använda oss både av förbön och profan sjukvård. Vad än Jakob har i åtanke är det ett viktigt förhållningssätt att ta vara på all hjälp man kan få av läkare, mediciner och sjukvård, på samma gång som man söker den Högstes hjälp. Men oljan kan också vara ett hjälpmedel för tron som en symbol för Andens beröring.

Exemplen i Bibeln är många, och någon systematisk ordning eller speciell metod vid bön för sjuka går inte att utläsa. Andens vind låter sig inte fångas. Därför blir det viktigt att i förbönen vara lyssnande. Kanske den helige Ande vill kommunicera något? Kanske förebedjaren eller den sjuke får tilltal som löser situationen? Både i Apostlagärningarna och i Paulus brev verkar Andens gåvor tillsam-

mans. Den profetiska gåvan bereder ofta vägen för ett helande. Den kristne kan bli använd av Gud på många sätt, bli bärare av olika gåvor. Vägen till mognad handlar om bön och lyhördhet, ett liv i renhet och ödmjukhet, mod att agera när ingivelsen ges, men också om mod att våga misslyckas och att inte ge upp.

När lärjungarna återvände efter att ha sänts ut av Jesus var de upprymda över att till och med demonerna lydde dem. Jesu svar visar på något väsentligt: De skulle inte glädjas över de mirakler som skedde utan över att deras namn var skrivna i livets bok.⁵¹ När helandeunder sker är det inte kyrkan som lyckats utan Gud som i sin nåd ger en föraning om vad Guds rike, himmelriket, innebär. Det största undret av alla är att Gud har öppnat den dörr människan stängt. Och det vittnar varje mirakel om!

Det fullkomliga helandet

I början av den bibliska berättelsen skildras katastrofen. Harmonin bryts när människan vänder Gud ryggen. Dörren öppnas för splittring mellan människor, avund, skilsmässa, krig och dödande. Tomhetens valde tar över med sjukdom, lidande och död. Och den värsta katastrofen av alla: människan blir förvisad ur Edens trädgård, bortdriven från Guds närvaro.

Men Gud övergav inte den värld som vänt sig ifrån honom. Genom historien verkar han för att återupprätta det som gått sönder. Han utväljer ett folk för att uppenbara vem han är. Han sänder sin Son som ger sitt liv till försoning för människorna. Kristus uppstår och besegrar död och förgängelse. Då föds hoppet. Ondskans makt

är bruten. Guds rike har nått oss. Som ett tecken och en försmak får vi erfara helande till kropp och själ. Vi får Anden som en borgen och föraning.

Men allt detta syftar framåt. Det pekar på den dag då helandet är fullkomligt, den dag som hela skapelsen ropar efter och otåligt väntar på. Dagen då allt har lagts under Hans fötter. Då är tomhetens välde för alltid krossat. Ingen drabbas längre av sjukdom, all ångest och oro har stillnat. Inget barn behöver längre leta efter mat på ett sopberg, ingen kvinna frukta för våld och förnedring. Ingen tonårsflicka behöver sälja sin kropp, ingen ung man gå ut i krig för att döda eller dödas. Jordens resurser ska då delas rättvist. Ja, själva skapelsens skada har helats. Luften är ren, vattnet klart och marken bär sin frukt. Döden blir förintad som den sista fienden.

Men det största av allt: Dörren till Eden öppnas på nytt. Vi får leva i den fullkomliga Guds närvaron. Vi ska se Honom sådan han är och förvandlas till det vi från början är bestämda att vara: Guds avbild. ”Och från tronen hörde jag en stark röst som sade: ’Se, Guds tält står bland människorna, och han skall bo ibland dem, och de skall vara hans folk, och Gud själv skall torka alla tårar från deras ögon. Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var är borta.’ Och han som satt på tronen sade: ’Se jag gör allting nytt.’ ”⁵²

Noter

- 1 Första Moseboken 1:31
- 2 Första Moseboken 3:5
- 3 ”Djävul” kommer från grekiskans *diabolos* som kan översättas ”den som splittrar”
- 4 Andra Moseboken 15:26
- 5 T ex den arameiske officeren Naaman som blir botad från sin spetälska i Andra Kungaboken
- 6 Matteusevangeliet 3:16
- 7 Matteusevangeliet 4:23
- 8 Matteusevangeliet 12:28
- 9 Matteusevangeliet 6:10
- 10 Lukasevangeliet 22:18
- 11 Markusevangeliet 1:15

- 12 Lukasevangeliet 17:21
 13 Lukasevangeliet 17:21, Svenska Folkbibeln
 14 Lukasevangeliet 4:18–21
 15 Lukasevangeliet 7:18–23
 16 Hebreerbrevet 2:5–9
 17 Första Korinthierbrevet 15:42–43
 18 Uppenbarelseboken 21:4
 19 Markusevangeliet 16:15–18
 20 Apostlagärningarna 4:16
 21 Apostlagärningarna 5:12
 22 Apostlagärningarna 6:8, 8:4–6
 23 Apostlagärningarna 9:17
 24 Apostlagärningarna 9:31–42
 25 Text Apostlagärningarna 14:8–10, 16:16–18,
 20:7–12, 28:7–10
 26 Apostlagärningarna 19:11–12
 27 Första Korinthierbrevet 12:9; Grundtexten
 använder här gåvor i plural: ”helandets gåvor”
 28 Grekiskans arrabon
 29 Johannesevangeliet 1:14
 30 Hebreerbrevet 10:10
 31 Första Thessalonikerbrevet 4:13–18
 32 Matteusevangeliet 10:28
 33 Första Thessalonikerbrevet 5:23
 34 Matteusevangeliet 10:28
 35 Markusevangeliet 5:25–29
 36 Markusevangeliet 3:1–5
 37 Första Korinthierbrevet 6:15, 19
 38 Andra Korinthierbrevet 5:1
 39 Predikaren 12:1–7
 40 Andra Korinthierbrevet 5:4
 41 Första Korinthierbrevet 15:42–58
 42 Johannesevangeliet 14:12
 43 Första Timotheosbrevet 5:23
 44 Filipperbrevet 1:13
 45 Galaterbrevet 4:13–14
 46 Andra Korinthierbrevet 12:9
 47 Andra Korinthierbrevet 12:10
 48 Hebreerbrevet 5:8
 49 Jesus Syraks vishet 38:4
 50 Markusevangeliet 16:17–18
 51 Lukasevangeliet 10:17–20
 52 Uppenbarelseboken 21:3–5

